

Politik Bilim

Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikası olacak mı? (4)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Dokuzuncu Kalkınma Plânı'nda, konumuzla ilgili olarak okuyacağımız sekiz madde kaldı:

476. Teknoloji geliştirme amaçlı girişimciliğin özendirilmesi ve yenilikçi düşüncelerin hayata geçirilmesi için risk sermayesi vb. araçlar yaygınlaştırılacak. Özel sektörün belirlenen öncelikli alanlarda araştırma enstitüleri / merkezleri kurması teşvik edilecek.

478. Yurtdışındaki Türk araştırmacıların, öncelikli alanlar başta olmak üzere, yurt içinde istihdam edilmesi için gerekli imkânlar sağlanacak.

481. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin altyapıları tamamlanacak ve öncelikli alanlarda uzmanlaşmaları özendirilecek.

483. ARGE faaliyetleri sonucunda oluşan bilginin sanayiye ve üretime aktarılmasında görev yapacak Teknoloji Transfer Merkezleri kurulacak. Ayrıca teknoloji seçimi, transferi, yönetimi gibi konularda danışmanlık yapacak özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının kurulması da desteklenecek.

484. Kamu tedarik sistemi, ARGE çalışmalarını ve yerli teknoloji geliştirilmesini destekleyen bir yapıya kavuşturulacak.

541. İşletmelerin ortak ARGE faaliyetlerine önem verilecek; fizikî altyapı ihtiyaçları karşılanacak.

479. Ulusal yenilik sistemi içinde yer alan kurum ve kuruluşlar görev ve faaliyetleri itibarıyla gözden geçirilerek kurumlar arası işbirliğini de artıracak etkin bir yapı kurmak üzere gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılacak. Bilim ve teknoloji alanındaki politika, program ve projelerin yürütücü kurumlardan bağımsız olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi yönünde düzenlemeler yapılacak.

518. İmalât sanayiinde sektörel gelişme stratejileri ve öncelik alanlarını belirlemek üzere [Plân'ı bunları belirlemeden mi yaptık? Önceki maddelerde sayılan öncelikli alanlar nereden çıktı?] kamu ve özel sektörün yer aldığı bir danışma mekanizması geliştirilecek.

Böylece, izleyeceği bilim ve teknoloji politikasının temel amacını “özel sektörün yenilik yaratma yeteneğinin artırılması” olarak ortaya koyan Plân'ın, bu politikanın ana hatlarını anlayabilmemize yarayacak maddelerini okumuş bulunuyoruz. Okuduğumuz maddelerden kalkarak [köşeli parantez içine aldığımız notlar saklı kalmak kaydıyla] şu genel tespiti yapabileceğimizi sanıyorum: **Belirlenen ve ileride belirlenecek öncelikli alanları** destek uygulamalarında gözetmeyi temel alan bir bilim ve teknoloji politikası izlenecektir.

Belirlenen öncelikli alanlar: “Nanoteknoloji, biyoteknoloji, yeni nesil nükleer teknolojiler ile hidrojen ve yakıt pili teknolojileri; yerli kaynakların katma değere dönüştürülmesini amaçlayan ARGE faaliyetleri; aşı ve anti-serum başta olmak üzere yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik sağlık araştırmaları; bilgi ve iletişim teknolojileri ile savunma ve uzay (özellikle uydu) teknolojileridir.”

Ayrıca, [ileride] “sanayi politikasının öncelik vereceği sektörlerdeki araştırmalar” ile 518'inci maddede sözü edilen danışma mekanizmasınınca belirlenecek alanlar da “öncelikli alanlar olarak” desteklenecektir. Ama, şimdiden belirlenmiş sanayi sektörleri de vardır. Bunlar: Tekstil, hazır giyim, deri, cam, mobilya, kuyumculuk, demir-çelik, otomotiv, makina ve beyaz

eşya, elektronik sanayileridir. Yine, şimdiden bellidir ki, savunma, havacılık, uzay, kimya, malzeme ve bitki genetiği gibi "bilgi ve teknoloji yoğun alanlar" ile "orta ve yüksek teknoloji sektörleri" de öncelikli alanlar olarak desteklenecektir.

Sözün kısası, "bilim ve teknolojide öncelikli alanlar" yaftasını yükseltmiş görünen Dokuzuncu Kalkınma Plânı (2007-2013), aslında, neredeyse bütün teknoloji alanlarını ve bütün sanayi sektörlerini eşit derecede gözetecek bir politika uygulanmasını öngörmüştür. Başarı şansını gelecek hafta tartışıp konuyu noktalayalım.

CBT. 18 Ağustos 2006